

Goede aarde

Christus Triumfatorkerk, zondag 5 juli 2020

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Lezing: Matteüs 13, 1-9 en 18-23

Komen

- Welkomstwoord door de ouderling van dienst.
- Aanvangslied 'Die chaos schiep tot mensenland' (Lied 322)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de zondag Psalm 65: 5 en 6
- Kyriëgebed
God van het licht,
we bidden voor een wereld vol beschadigde mensen,
ontworteld, gewond door geweld, gevluht en verdreven, zonder toekomst.
Wijs ons samen de weg
en verlos ons van het kwaad in ons hart en in onze wereld.

God die mensen in het oog houdt,
wij bidden voor wie eenzaam is
en geen plek heeft om feest te vieren,
voor wie verdrietig is en bang,
of geraakt door de dood.
Wees bij hen en droog alle tranen.
Wilt U hen omarmen als mensen hen laten vallen.

God van het begin,
laat ons dromen van toekomst en leven,
van uw rijk dat baan breekt, de wereld omgekeerd.
Maak ons vreedstichters en liedjeszangers, kunstenaars en grappenmakers,
mensen op weg naar een hemel op aarde.
Ontferm u zo over uw wereld, uw mensen. Zo bidden wij, Amen.

- Glorialied 'Groen ontluikt de aarde' (Lied 625)

Woord

- Zondaggebed
- Met de kinderen: 'Het is je tijd'
Er was eens een mooi bruin zaadje. Het zat vol van leven. Veilig in haar eigen velletje.
Een stem zei: 'Het is je tijd. Jij bent aan de beurt.'
Maar het zaadje werd bang en riep: 'Nee, ik wil niet'
'Ja,' zei de stem, 'Het is jouw tijd om te gaan groeien.'
'Nee,' protesteerde het zaadje, 'ik voel veel beter zoals ik nu ben. Veilig in mijn huisje.
Ik ben prachtig, barstend vol van leven. Groeien dat lijkt me niks, Dat doet vast pijn: mijn velletje zal openbarsten ik zal kapot gaan!'
'Ja,' herhaalde de stem, 'Je hebt gelijk. Het zal niet zomaar gaan groeien. Toch moet het. Het is onvermijdelijk om een mooie bloem te worden. Hoe kun je de prachtige plant worden die je al in je hebt, zonder je velletje te breken? Stel je het wonder eens voor van groeien naar een grote plant, met diepe wortels, prachtige bloemen, en heel veel nieuwe zaden.....'
'Oh ja, ik weet het wel,' probeerde ze te ontwijken. 'Maar als ik nou opgegeten wordt, of als voeten mij vertrappen, als ik verbrand in de scherpe zon of als het mij niet lukt om te laten zien wat ik in me heb?'

'Jij bent bang,' zei de stem vol medeleven. 'bang voor de toekomst, bang voor het onbekende. En je heb gelijk. Er zijn geen garanties. Niemand weet of het goed gaat'
Het zaad hoorde liefde en meeleven in de stem, en kreeg iets meer vertrouwen en begon beter te luisteren.

'Je bent nu in vruchtbare aarde, kijk hoe de bodem meewerkt, voel het mooie weer, precies de juiste hoeveelheid zon en water. De tijd is aan jou, NU.'

'Ja', dacht het zaadje, 'alles wat je zegt is waar. Ik ben nog nooit in zulke vruchtbare aarde geweest. Maar als ik een plant word, zal ik dood gaan en wegwijnen. Er zal niets van mezelf overblijven. Misschien een lege huls.'

'Dat is waar,' bevestigde de liefdevolle stem. 'Dat is de cirkel van het leven, groeien, bloeien, zaad maken. Het gaat maar door en doodgaan en opnieuw geboren worden hoort erbij. Je zult de sprong moeten maken om uit het donker van de aarde te komen, om het te durven je hoofd boven de grond te steken en te groeien. Je zult de zon voelen en nog verder groeien. Je zult je gezicht naar het licht omdraaien.

Als je niet gaat zul je altijd in je velletje blijven. Diep weg in de grond – donker en koud. Dat kan toch niet de bedoeling zijn?'

Het zaadje zag het opeens voor zich: een prachtige zonnebloem in de zon. En ze brak open en ging ervoor...

- Lied met de kinderen: 'Een heel klein zaadje' (Lied 181)
- Schriftlezing: Matteüs 13: 1-9 en 18-23
- Lied: 'Een zaaier ging uit om te zaaien' (Lied 764: 1, 4, 6)
- Preek

Afgelopen dinsdag was ik met een groepje jongeren de dienst van volgende week aan het voorbereiden. Dat wordt een wat andere dienst. Een dienst met als thema 'vrijheid-blijheid'. Er een klinkt een psalm die niet je niet in de bijbel zal vinden, en er klinkt andere muziek dan u gewend bent. Live gezongen door Noort, Sanneke en Annika - Dan weet u dat alvast.

Als je met jongeren spreekt over wat ze van de gemiddelde kerkdienst vinden, dan is het niet altijd positief. De muziek, de liederen, over het gebrek aan interactie - het past niet echt bij het wereldbeeld van veel tieners en twintigers.

Ik vraag er ook wel eens expliciet naar, ook thuis aan de keukentafel. En dan krijg je ongezoeten feedback. Niet alleen negatief trouwens. Wat we sámen doen wordt hoog gewaardeerd. De startzondag, de barbecue, de paasontbijtjes, een sportactiviteit.

En in de kerkdienst: Het kinderverhaal, of filmpjes of muziek via de beamer.

Interactie is leuk. Als ik maar niet een microfoon onder mijn neus krijg....

Een tijdje terug informeerde ik ook naar de preek. Of de jongeren waar ik toen mee in gesprek was, ook iets aan de preek hebben die wekelijks in de kerk te horen is. Er kwam toen uit verschillende monden een prachtig genuanceerd en eerlijk antwoord. Het ging ongeveer zo: Eén begon: "Nou, zo'n preek – dat is altijd wel een lang verhaal, kan het niet wat korter? En soms snap ik er helemaal niets van. Dan ben ik eigenlijk al vergeten waar het over ging voordat de kerkdienst is afgelopen. Een andere keer vind ik het wel een mooi verhaal, en begin ik enthousiast te luisteren, maar dan raak ik halverwege de draad kwijt.

Een ander vulde aan: "Soms geloof ik het gewoon niet. Dan zeg je van die dingen over het Koninkrijk, dat je dat nu al kunt ervaren, maar ik voel daar dan niets bij. Ik zou niet weten waar ik dat moet ervaren of hoe."

En derde reageerde daar weer op: "Een enkele keer dan raakt het me echt, door een voorbeeld wat je noemt. Of dan kom ik wel met een goed gevoel thuis, maar dan weet ik eigenlijk niet meer precies wat het was dat me zo raakte in de preek."

"Ik heb het ook wel eens", vult weer een ander aan, "dat ik tegelijkertijd gelukkig en verdrietig wordt van wat je zegt. Het is zo mooi, en dan wil ik dat ook, en dan ervaar ik het toch niet – dan kan ik er niet bij - snapt u het nog?"

“Ik heb dat ook wel tijdens een gebed. Dat is best gek. En ook niet uit te leggen, maar wel mooi. Je voelt je dan met iedereen verbonden. Omdat het gaat over jouw zorgen, om mensen in de kerk, of wat er in de wereld gebeurt.

U hoort het - de meest kritische recensies over de kerkdienst krijg je van jongeren.

Dit gesprek kwam bij me boven toen ik me deze week weer eens verdiepte in het verhaal van de zaaier.

Het lijkt namelijk op elkaar. Wat de jongeren aan feedback geven over de kerkdienst en over de preek, dat is precies wat Jezus vertelt in de gelijkenis van de zaaier. Al die mensen waarover de gelijkenis gaat, al die mensen zijn wij bij tijd en wijle zèlf.

De ene keer hoor je een Bijbelverhaal of een preek en begrijp je er niets van. Het gaat langs je heen, omdat de voorganger niet de juiste woorden kiest, omdat er iets in ons leven is gebeurd, dat in ons meertilt waardoor we de woorden anders verstaan, of omdat we vol zijn van gebeurtenissen in de wereld. Eenzaamheid of angst voor corona.

De woorden van het Koninkrijk worden gezaaid, maar het krijgt niet de kans krijgt om wortel te schieten. Het is al opgepikt door de vogels, door andere gedachten of dagelijkse bezigheden.

Wat mijzelf regelmatig overkomt, als ik zelf in de kerk zit, is dat ik aandachtig zit te luisteren naar een preek, dat ik gegrepen wordt door sommige zinnen, door een uitleg die nieuw voor me is, of dat ik me geraakt voel door een voorbeeld, maar dat ik het niet kan vasthouden, dat ik die oplichtende gedachte, die vondst alweer kwijt ben vóór ik thuis aan de koffie zit. En soms kan ik het nog wel na kan vertellen, maar dan is de diepte weg, dat ik het gevoel dat er bij hoort, ben kwijt geraakt. Het is dan of het woord van het koninkrijk is uitgesproken en door mij is gehoord en vreugdevol ontvangen, maar dat het niet echt wortel kan schieten, alsof het op een rotsachtige bodem is gestuit.

Met het zaad dat tussen de distels is gezaaid gaat het weer net anders.

Dan ben je gegrepen door wat er gezegd en gezongen is in een dienst, en vol nieuwe moed, vol optimisme en nieuwe idealen stap je de kerk uit en je eigen wereld in. En dan blijkt de boze buitenwereld toch weerbarstiger dan het binnen de vertrouwde muren van de kerk leek. Dan blijkt dat je toch wel erg ingekapseld bent in hoe je het altijd gedaan hebt. Dan blijkt het eigenlijk erg moeilijk om je gewoonten, je levensritme te veranderen, en die mooie idealen van dat uurtje in de kerk worden verstikt door zorg om het dagelijkse bestaan, of de verleiding van de rijkdom.

Het overkomt me allemaal wel eens. De ene keer wordt het zaad van het koninkrijk zomaar opgegeten door de vogels. De andere keer sta ik er niet echt voor open en sterft het af op mijn rotsachtige grond, en een volgende keer krijgt het niet de ruimte om tot volle wasdom te komen, omdat de mooie woorden van het Evangelie niet kunnen concurreren met de sleur van alledag, met de gewoonten die ik mezelf heb aangeleerd, met wat moet, omdat ik het altijd zo heb gedaan.

Gelukkig vallen er ook nog wel eens wat woorden in goede aarde. En niet alleen woorden. Ook ervaringen die je bijblijven en je op een of andere manier verwijzen naar het Koninkrijk van God. Bijzondere ontmoetingen. Gesprekken van hart tot hart. Onverwachte gebeurtenissen. Of een zin uit een boek of een gedicht die ergens bij je is blijven haken. Als zulke gebeurtenissen je iets meer van het leven laten zien - als ze je diepte geven, als ze je iets nieuws laten ervaren van jezelf, van de ander, van God - als ze je hoop geven, of dragen, als je je troost bieden op moeilijke momenten, dan zijn dat zaadjes: zaadjes van het koninkrijk die in goede aarde zijn gevallen. Ze krijgen de kans om te ontkiemen. En dan groeit er iets van het Koninkrijk in je. In je hart, in je ziel. En dan krijg je de kracht, om zelf ook te gaan zaaien.

Gelukkig hoor ik in de kerk, in de gemeente regelmatig woorden die me verder helpen. Die me op een nieuw spoor brengen als ik een doodlopende weg blijf te zijn in geslagen. Die me nieuwe moed geven om naar een ander toe te stappen, of om het geloof niet op te geven, maar me leren leven met mijn vragen en mijn twijfels.

Afgelopen dinsdagavond bij een videovergadering van de commissie Eredienst wist iemand zomaar exact een zin te citeren uit mijn Pinksterpreek. Een zin die haar deed nadenken, die diepte brengt in je leven.

Toch - eerlijk is eerlijk – per saldo zijn het er eigenlijk maar weinig: woorden en ervaringen die iets van het Koninkrijk van God vertellen en die me bij blijven.

In het verhaal van de zaaier, blijkt de hoeveelheid zaad dat in goede aarde valt, ook maar opvallend klein: “... er viel ook wat zaad in goede grond”, zegt Jezus voorzichtig in zijn gelijkenis. Een fractie van wat er gezaaid wordt. Maar het lijkt of de zaaier, het lijkt of Jezus zich daar helemaal niet druk om maakt. ‘Niet het vele is goed, maar het goede is veel’, zei mijn leraar geschiedenis vroeger en dat lijkt ook hier op te gaan. Jezus is geen rekenmeester die gebaat is bij een zo groot mogelijke opbrengst en een maximale winst. Jezus is blij met het kleinste zaadje dat vruchtbare grond vindt. Wat dat ook moge zijn: de woorden die je leven een meerwaarde geven. De momenten die je geloof bevestigen. Ze zijn voor de meeste mensen niet dik gezaaid, maar als ze zich voordoen: koester ze dan. Wees er alert op, en sla ze op, want het kan wel weer jaren duren dat je een ervaring op doet die je sterkt in je geloof en tot die tijd zal je het met dat ene moment van ooit, dat ene woord van eens, moeten doen.

God is geen rekenmeester, die ons afrekenet op onze opbrengst.

God zaait met brede gebaren, zo wijdt als de wind. God is royaal. Niet afgepast, niet uitgekiend, maar vrij, met liefde en een gulle glimlach. God vraagt zich niet angstvallig af waar hij wel en waar hij niet kan zaaien. Je weet immers nooit waar het zaadje valt. God maakt geen selectie vooraf. En wat dan het resultaat is? Ach dat zullen we wel zien. Het ene zal niet opkomen, het andere niet groot groeien, maar waar het wel in goede aarde valt, waar het zaad de ruimte en de kans krijgt: daar zal het vrucht dragen, en niet zomaar, maar soms wel honderdvoud! En zo maakt het alle ruime weidse gebaren van God als zaaier goed, want de opbrengst zal ondanks alles groot zijn.

Wij mogen delen van de overvloed van God.

Wij mogen genieten van wat de schepping ons biedt, juist in de deze tijd van het jaar.

We mogen vertrouwen dat het zaad van het Koninkrijk in ons ontkiemt. Groeit en vruchtdraagt. Amen

- Muzikaal intermezzo

Antwoord

- Lied: ‘Gij hebt met uw brede gebaren’ (Lied 765: 1, 2, 3, 4)
- Dankgebed en voorbeden, stil gebed, Onze Vader
- Collecte

Gaan

- Slotlied ‘Eens komt de grote zomer’ (Lied 747: 1 en 2)
In een droom liep ik een winkel binnen.
Achter de toonbank zag ik een engel staan.
Zenuwachtig vroeg ik: “Wat verkoop u hier?”
“Alles wat u maar wilt!”, zei de engel vriendelijk.
“O,” zei ik, “echt waar? Dan wil ik graag: vrede op aarde, een huis voor alle vluchtelingen, een schone aarde...”
“Wacht even”, zei de engel, “u begreep mij verkeerd, wij verkopen hier geen vruchten, enkel zaden
- Zegen, gevolgd door gezongen “Amen”
- Orgelspel